

การแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมขาดการกล้าแสดงออก
อย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ผู้วิจัย

นายทศพร ทองดี

ครู

โรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การศึกษาถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับทุกประเทศ เพราะเป็นต้นกำเนิดแห่งการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้งของคน การที่เราจะใช้เทคนิคหรือวิธีการสอนให้แก่เด็กเหมือนเช่นเดิม ที่ผ่านมา คงจะเป็นไปไม่ได้อีกแล้ว เพราะว่าในปัจจุบันสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีมีความทันสมัยทำให้การศึกษาสามารถเรียนรู้กันได้ข้ามประเทศ เพียงแค่คุณอยู่ที่บ้าน แม้กระทั่งการติดต่อสื่อสารก็ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งทางบวกและทางลบ ตัวอย่างที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม จึงทำให้เกิดการลอกเลียนแบบอย่างถูกต้องและไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะวัยรุ่น เป็นพฤติกรรมการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ทำให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กล้าฟันฝ่าอุปสรรค ปัญหา และยังทำให้เป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง ได้ในสิ่งที่ต้องการ และบุคคลที่พบเห็นจะให้เกียรติมากขึ้น จอร์นสัน (Johnson, ๒๐๐๔) กล่าวว่าคนที่คนเราจะเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรมการแสดงออกนั้น จะต้องตระหนักไว้เสมอว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะทำให้คนใกล้ชิดหรือคนที่เกี่ยวข้อง แสดงพฤติกรรมโต้ตอบในทางลบต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ เนื่องจากว่าถ้าเราไม่เคยมีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกแล้วไปแสดงออกเลย การเปลี่ยนแปลงนั้นยากที่ผู้ใกล้ชิดหรือคนที่เกี่ยวข้องจะยอมรับได้ เนื่องจากพวกเขาจะคุ้นเคยกับสิ่งที่เราเป็น ได้รับในสิ่งที่ต้องการความกลัวว่าจะสูญเสียเราจากไปจากการกระทำนั้น ซึ่งเราไม่ควรจะย่อท้อหรือเปลี่ยนใจที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง เนื่องจากเราอาจจะไม่สามารถที่จะไม่ใส่ใจคนที่เรารัก หรือคนที่สำคัญในชีวิตของเราได้ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นคุณสมบัติที่สามารถปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคลให้มีการกล้าแสดงออกที่ถูกต้องและเหมาะสมได้ ทำให้บุคคลเรียนรู้ที่จะเป็น “ผู้ชนะ” ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างแท้จริง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การที่บุคคลมีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ช่วยทำให้มีบุคลิกที่ดีขึ้น สามารถปรับตัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าพูดต่อหน้าผู้อื่น กล้าเข้าร่วมกิจกรรม ได้รับการยอมรับจากเพื่อน มีผลการเรียนที่ดีขึ้น และการมีพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมยังเป็นพื้นฐานทำให้สามารถปรับตนเองให้อยู่ในสังคม เป็นคนเก่ง คนดี ได้อย่างมีความสุข ประสบผลสำเร็จทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป จากสภาพปัญหาที่กล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมขาดการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

นายทศพร ทองดี

เรื่อง	สารบัญ	หน้า
คำนำ		ก
บทคัดย่อ		ข
สารบัญ		ค
บทที่ ๑ บทนำ		
ความเป็นมาและความสำคัญ		๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย		๒
กรอบแนวคิดการวิจัย		๒
ขอบเขตการวิจัย		๓
สมมติฐานการวิจัย		๓
นิยามศัพท์		๓
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม		๔
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม		๗
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		๑๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า		
การศึกษาเอกสาร		๑๔
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		๑๔
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง		๑๖
สถิติที่ใช้ในการวิจัย		๑๖
การเก็บรวบรวมข้อมูล		๑๖
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		
การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล		๑๘

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	๒๑
อภิปรายผล	๒๑
ประโยชน์ของการวิจัย	๒๒
ภาคผนวก	๒๔
บรรณานุกรม	๒๗

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับทุกประเทศ เพราะเป็นต้นกำเนิดแห่งการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้งของคน การที่เราจะใช้เทคนิคหรือวิธีการสอนให้แก่เด็กเหมือนเช่นเดิม ที่ผ่านมา คงจะเป็นไปไม่ได้อีกแล้ว เพราะว่าในปัจจุบันสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีมีความทันสมัย ทำให้การศึกษาสามารถเรียนรู้กันได้ข้ามประเทศ เพียงแค่คุณอยู่ที่บ้าน แม้กระทั่งการติดต่อสื่อสารก็ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งทางบวกและทางลบ ตัวอย่างที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม จึงทำให้เกิดการลอกเลียนแบบอย่างถูกต้องและไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะวัยรุ่น เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น และอยากลอกเป็นอย่างมาก จึงทำให้พฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละบุคคลและแต่ละครั้งมีทั้งความเหมาะสมและไม่เหมาะสม สิ่งที่ดีอาจถูกมองเป็นสิ่งที่ไม่ดี และสิ่งที่ไม่ดีอาจถูกมองเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากการได้รับรู้ข้อมูลมาจากโลกอินเทอร์เน็ตอย่างผิด ๆ ทำให้วัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมหรือพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ซึ่งบางครั้งอาจจะแสดงออกอย่างตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้โดยในปัจจุบันคนไทยมีแนวโน้มที่จะแสดงออกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมาก เพราะเราได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมความเกรงใจ และคำว่าไม่เป็นไรมาจากบรรพบุรุษ จึงทำให้เราไม่กล้าแสดงออก หรืออาจเป็นเพราะความไม่มั่นใจ อายุ ไม่กล้า จึงทำให้บุคคลอื่นมองว่าเราเป็นคนไม่รู้ ฉลาดน้อย หรือต่อต้าน จึงไม่แสดงออก ทำให้เรามีความเสี่ยงต่อการขาดโอกาสการก้าวหน้าในชีวิต ถ้าหากบุคคลใดมีความบกพร่องเกี่ยวกับการกล้าแสดงออก บุคคลนั้นมักจะพบกับปัญหาทั้งในด้านการติดต่อ และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งจะทำให้เกิดความยากลำบากทั้งในการเรียน การทำงาน และเกิดความวิตกกังวลต่าง ๆ ตามมา

พฤติกรรมกรกล้าแสดงออกที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ทำให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม กล้าฟันฝ่าอุปสรรค ปัญหา และยังทำให้เป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง ได้ในสิ่งที่ต้องการ และบุคคลที่พบเห็นจะให้เกียรติมากขึ้น จอร์นสัน (Johnson, ๒๐๐๔) กล่าวว่าคนที่คนเราจะเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรมแสดงออกนั้น จะต้องตระหนักไว้เสมอว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะทำให้คนใกล้ชิดหรือคนที่เกี่ยวข้อง แสดงพฤติกรรมโต้ตอบในท่าทางลบต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ เนื่องจากถ้าเราไม่เคยมีพฤติกรรมกรกล้าแสดงออกแล้วไปแสดงออกเลย การเปลี่ยนแปลงนั้นยากที่ผู้ใกล้ชิดหรือคนที่เกี่ยวข้องจะยอมรับได้ เนื่องจากพวกเขาจะคุ้นเคยกับสิ่งที่เราได้รับในสิ่งที่ต้องการความกลัวว่าจะสูญเสียเราจากไปจากการกระทำนั้น ซึ่งเราไม่ควรจะย่อท้อหรือเปลี่ยนใจที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง เนื่องจากเราอาจจะไม่สามารถที่จะไม่ใส่ใจคนที่เรารัก หรือคนที่สำคัญในชีวิตของเราได้ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นคุณสมบัติที่สามารถปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคลให้มีการกล้าแสดงออกที่ถูกต้องและเหมาะสมได้ ทำให้บุคคลเรียนรู้ที่จะเป็น “ผู้ชนะ” ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างแท้จริง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การที่บุคคลมีพฤติกรรมกรกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ช่วยทำให้มีบุคลิกที่ดีขึ้น สามารถปรับตัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าพูดต่อหน้าผู้อื่น กล้าเข้าร่วมกิจกรรม ได้รับการยอมรับจากเพื่อน มีผลการเรียนที่ดีขึ้น และการมีพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมยังเป็นพื้นฐานทำให้สามารถปรับตนเองให้อยู่ในสังคม เป็นคนเก่ง คนดี ได้อย่างมีความสุข ประสบผลสำเร็จทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป จากสภาพปัญหาที่กล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะ

ศึกษาการแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมขาดการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

คำถามวิจัย

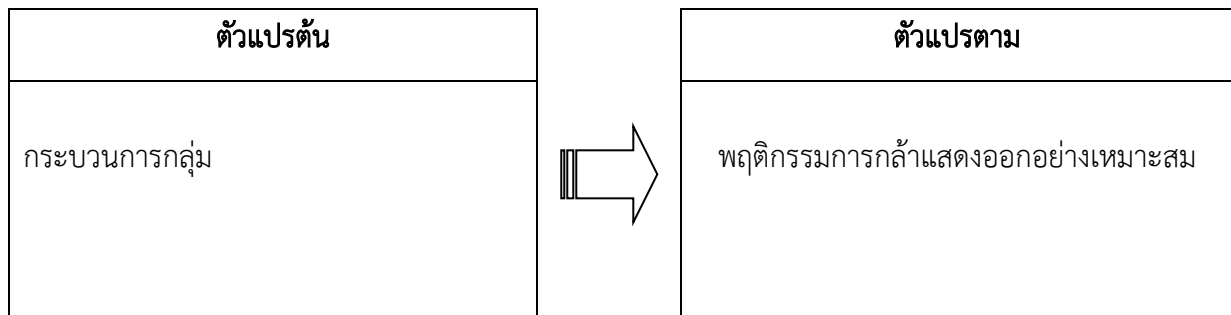
กระบวนการกลุ่มสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนรายวิชานาฏศิลป์ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์

๒. เพื่อเปรียบเทียบผลของกระบวนการกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ ก่อนการใช้กระบวนการกลุ่มและหลังการใช้กระบวนการกลุ่ม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย ภาคการศึกษา ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การแก้ปัญหาให้นักเรียน ที่ไม่กล้าแสดงโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตัวแปรตาม คือ มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนหลังการใช้กระบวนการกลุ่ม ดีวก่อนการใช้กระบวนการกลุ่ม

นิยามศัพท์

พฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม หมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลสามารถแสดงออกได้อย่างเป็นธรรมชาติมากที่สุดตามสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ และสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีการทางบวก โดยปราศจากความวิตกกังวล นั่นคือบุคคลสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการหรือความรู้สึกได้อย่างตรงมาและจริงใจ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมมิใช่กระทำเพื่อที่จะให้ได้สิ่งที่ต้องการ เป้าหมายของการกระทำพฤติกรรมกล้าแสดงออกนั้นคือการสื่อสารอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา ไม่โจมตีความต้องการหรือการคิดเห็นของบุคคลอื่น ซึ่งการทำเช่นนั้นจะทำให้มีโอกาสบรรลุเป้าหมายที่ต้องการโดยไม่ปฏิเสธสิทธิของผู้อื่น

กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จัดขึ้นให้กับนักเรียน โดยกลุ่มจะต้องประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปมารวมตัวกัน และปฏิบัติตามบทบาทของตนเองโดยมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน และมีจุดมุ่งหมายร่วมกันภายในกลุ่ม

นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย ภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
จำนวน ๔๐ คน

การพูด หมายถึง ความกล้าแสดงออกในการพูดอย่างเหมาะสม

การกระทำ หมายถึง การกล้าคิด กล้าทำ กล้าโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

การแสดงความคิดเห็น หมายถึง การกล้าวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีวิจารณญาณ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
๒. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม
๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

ความหมายของพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

(ธีรวรรณธีระพงษ์, ๒๕๔๓) ให้ความหมายว่า เป็นพฤติกรรมที่บุคคลสามารถแสดงออกได้อย่างเป็นธรรมชาติมากที่สุดตามสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ และสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีการทางบวก โดยปราศจากความวิตกกังวล นั่นคือบุคคลสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการหรือความรู้สึกได้อย่างตรงมาและจริงใจ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมมิใช่กระทำเพื่อที่จะให้ได้สิ่งที่ต้องการ เป้าหมายของการกระทำพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกนั้นคือการสื่อสารอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา ไม่โจมตีความต้องการหรือการคิดเห็นของบุคคลอื่น ซึ่งการกระทำเช่นนี้จะทำให้มีโอกาสบรรลุเป้าหมายที่ต้องการโดยไม่ปฏิเสธสิทธิของผู้อื่น

โบเวอร์ และ โบเวอร์(Bower & Bower, ๑๙๗๖) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก คือความสามารถในการที่จะแสดงความรู้สึกที่จะเลือกกว่าควรปฏิบัติอย่างไร ที่จะแสดงสิทธิเมื่อมีความเหมาะสม ที่จะเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ที่จะช่วยพัฒนาความมั่นใจในตนเองให้เกิดขึ้น ที่จะแสดงความไม่เห็นด้วยเมื่อคิดว่ามีความสำคัญมากพอ และความสามารถในการที่จะดำเนินการ เพื่อปรับพฤติกรรมของตนเองและขอร้องให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อต้านเขาด้วย

เจกุโบว์สกี (Jakubowski, ๑๙๗๓) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมระหว่างบุคคลหนึ่งซึ่งบุคคลลุกขึ้นเพื่อแสดงสิทธิอันถูกต้องของเขาในวิถีทางที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นการแสดงความรู้สึก การคิดและความเชื่อออกมาอย่างตรงไปตรงมา จริงใจ และเหมาะสม

สรุปความหมายพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกอย่างเหมาะสม กล้าคิด กล้าพูด กล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นการเพิ่มความมั่นใจในตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยเป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา

ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว

การตอบสนองอย่างเหมาะสม(Assertion)

พฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความกล้าพูด กล้าคิด กล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้อง และกล้าแสดงออกตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และเมื่อแสดงพฤติกรรมไปแล้วจะไม่มี ความวิตกกังวลใจ ซึ่งแสดงถึงการยอมรับในสิทธิของบุคคล เมื่อพิจารณาในรูปของการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจะเป็นบุคคลที่สื่อสารด้วยความจริงใจเปิดเผยและตรงตามความต้องการหรือความรู้สึกของตนเองโดยมีวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ซึ่งแสดงถึงการมีความเคารพนับถือยอมรับ และเห็นคุณค่าของบุคคลอื่นและของตนเองด้วย

การตอบสนองอย่างไม่กล้าแสดงออก(Passive)

พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก หรือการยอมตาม เป็นความขลาดกลัวที่ไม่กล้าแสดงออกถึงความรู้สึก ความต้องการที่แท้จริงของตน รวมทั้งไม่สามารถจะรักษาสិทธิของตนเองได้ เป็นบุคคลที่มีความอาย ไม่กล้าแสดงออกถึงความไม่สบายใจหรือความไม่เห็นด้วยกับบุคคลอื่น ไม่กล้าปฏิเสธ มีความเชื่อฟัง สอนง่ายมักจะเก็บความรู้สึกขุ่นมัวเอาไว้ หากถูกเอาเปรียบก็มักจะถอยหนีหรือหลบตัวมักจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำหากต้องการแสดงออกถึงความต้องการของตนเองก็มักจะมี ความวิตกกังวลหรือความไม่สบายใจ จึงมีท่าทางที่ระมัดระวังและกล่าวคำขอโทษอยู่เสมอ พร้อมกับมีภาษาท่าทางที่ไม่เหมาะสม เช่นการไม่กล้าสบตาผู้สนทนา พูดเสียงเบา พูดเร็วเกินไป เป็นต้น

การตอบสนองด้วยความก้าวร้าว(Aggression)

พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการแสดงออกถึงการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางเรียกร้องถึงสิทธิของตนเองโดยไม่สนใจว่าจะไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือไม่ ไม่เห็นความสำคัญของปฏิกิริยา ความรู้สึกและความคิดเห็นที่บุคคลอื่นได้แสดงออกมา รวมทั้งไม่มีความเคารพนับถือบุคคลอื่นด้วยบุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจึงมักแสดงออกถึงความรู้สึก ความต้องการและความคิดเห็นที่ตนมีในลักษณะของการข่มขู่ บังคับ เรียกร้อง พูดโต้เถียงให้ชนะพูดกล่าวโทษผู้อื่น พูดเสียงดัง พูดจาเสียดสี พูดเหยียดหยามข่มขู่หรือพูดในสิ่งที่แสดงถึงความมีอำนาจของตนหรือทำให้ตนเองมีความสำคัญมากขึ้น และอาจแสดงความหยาบคายต่อบุคคลอื่น มักจะทำให้บุคคลอื่นไม่สบายใจหรือขัดใจหรือโกรธอยู่เสมอ ซึ่งมีผลทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเปลี่ยนแปลงไปถึงแม้ผู้มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะมีความรู้สึกผิดแต่บรรลุปเป้าหมายที่ตนต้องการก็เหมือนได้รับการเสริมแรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นจึงมีแนวโน้มการกระทำก้าวร้าวต่อไปอีก

ลักษณะของการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

เฟสเตอร์ฮีม (Fensterheim & Bear, ๑๙๗๘) กล่าวว่าบุคคลที่มีความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมจะต้องมีลักษณะ ๔ ประการดังนี้

๑. รู้สิทธิอิสระที่จะเปิดเผยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการกระทำ
๒. สามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลได้ทุกระดับ และทุกประเภท เช่น คนแปลกหน้า เพื่อนฝูง คนในครอบครัว โดยที่การติดต่อนั้นเป็นไปอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา
๓. มีความกระตือรือร้นในการดำเนินชีวิต พยายามทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนเองคิดและต้องการ ไม่นั่งคอยว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับตนเองและไม่ต้องรอคอยให้ใครมาช่วย
๔. กระทำในสิ่งที่ทำให้ตนเองภูมิใจอย่างที่สุด ยอมรับความสามารถและข้อจำกัดของตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามนำตนเองไปสู่ความสำเร็จ ถึงแม้ว่าจะล้มเหลวก็ยังนับถือตนเอง

ผลของการมีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

(ธีรวรรณธีระพงษ์, ๒๕๔๓) กล่าวว่าพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมจะช่วยให้ผู้นั้นเป็นที่ยอมรับและสามารถแสดงสิทธิของตนเองโดยไม่กระทบสิทธิของผู้อื่นอันนำไปสู่สัมพันธที่พัฒนาและดีงาม ได้แก่

๑. การยืนหยัดเพื่อตัวเอง และการทำให้คนอื่นรู้จักตัวของเรานั้นเป็นการเคารพตนเองและเป็นการที่จะได้รับการเคารพจากผู้อื่น
๒. การพยายามใช้ชีวิตของเราอยู่ในแนวทางที่จะไม่ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดเลย ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ตาม มักจะจบลงด้วยการทำให้ผู้อื่นและตัวเองเจ็บปวดด้วย (เป็นวงจรของพฤติกรรมการไม่กล้าแสดงออก)

๓. เมื่อเรายืนหยัดเพื่อตัวเอง และแสดงความรู้สึกของเราออกมาอย่างจริงใจ หรือแสดงการคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ด้วยท่าทีที่เหมาะสม ทุกคนจะได้รับประโยชน์ในระยะยาว แต่ถ้าเราไม่จริงใจต่อคนอื่น เท่ากับว่าเราไม่จริงใจกับตัวเอง ทุกคนที่เกี่ยวข้องก็จะสูญเสียประโยชน์ในระยะยาว

๔. ในการเสียสละความเป็นตัวของเราเอง และปฏิเสธความรู้สึกส่วนตัวของเรา มักจะนำไปสู่ความร้าวรานในสัมพันธ์ หรือความสัมพันธ์ไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะมีคุณค่ามากขึ้นและน่าพึงพอใจมากขึ้นเมื่อเราสามารถแลกเปลี่ยนการตอบสนองตอบที่จริงใจกับบุคคลอื่น และไม่ขัดขวางบุคคลอื่นที่ตอบสนองต่อเรา

๖. การไม่ให้ผู้อื่นรู้ว่าเราคิด หรือรู้สึกอย่างไร เป็นการเห็นแก่ตัวเท่า ๆ กับการไม่สนใจความรู้สึกและการคิดของคนอื่น

๗. การที่เราเสียสิทธิส่วนตัวของเรา เท่ากับเราสอนให้บุคคลอื่นเอาเปรียบเรา

๘. ในการที่เรากล้าแสดงออก และบอกบุคคลอื่นว่าพฤติกรรมของเขามีผลต่อเราเช่นใด เท่ากับเราได้เปิดโอกาสให้เขาเปลี่ยนพฤติกรรม และเป็นการแสดงให้เห็นว่าเราได้ให้เกียรติแก่สิทธิของเขา ที่บอกให้เขารู้ว่า เขากำลังยืนอยู่ที่จุดใดกับเรา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, ๒๕๓๙ อ้างถึงใน อธิวรรณศิริพงษ์, ๒๕๔๓)

การพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (Developing Assertiveness)

การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีหลักสำคัญ ๓ ประการดังนี้

๑. การตระหนักรู้ตนเอง (Self – awareness) เป็นการสำรวจตรวจสอบพฤติกรรมการแสดงออกของตนเอง พิจารณาผลที่เกิดขึ้น อาจขอรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้อื่น หรือการสำรวจด้วยตนเอง

๒. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นกระบวนการฝึกทักษะการกล้าแสดงออก ทั้งความรู้สึก ความคิด และการติดต่อสื่อสาร เช่น ทักษะการแสดงการเห็นด้วยกับสาระสำคัญที่ได้รับการวิพากษ์ ทักษะการตอบสนองผู้วิพากษ์ ทักษะการยอมรับการวิพากษ์ หรือทักษะการแสดงความมั่นคงในความคิดและความรู้สึกของตน เป็นต้น การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก ประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจและการฝึกหัดให้เกิดความคล่องตัว

๓. การพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการฝึกทักษะที่จำเป็นจนชำนาญแล้ว ควรพัฒนาเพิ่มพูนทักษะให้มากขึ้น รวมทั้งการรักษาให้เป็นพฤติกรรมคงทนต่อไป โดยการฝึกหัดแสดงออกและตอบสนองกับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ต่าง ๆ

ซัลเทอร์ (Salter, ๑๙๔๙) ได้สรุปว่า บุคคลผู้มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมจะสามารถแสดงพฤติกรรมต่อไปนี้ได้ ได้แก่ การแสดงความรู้สึก พูดเกี่ยวกับตัวท่านเอง การพูดทักทายปราศรัย การยอมรับคำชมเชย การแสดงออกทางสีหน้าที่เหมาะสม การแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างสุภาพ การขอร้องให้แสดงความกระจำเจ้าง การถามหาเหตุผล การแสดงความไม่เห็นด้วยขณะนั้น การกล่าววาจาเพื่อรักษาสีทธิ การแสดงความมั่นคง หลีกเลี่ยงที่จะต้องแสดงเหตุผลในทุก ๆ ความเห็น

๒. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม

ความหมายของกระบวนการกลุ่ม

ชาร์ทวิง และ เซนเดอร์ (Cartwright & Zander, ๑๙๖๘) ให้ความหมายว่า อุดมการณ์ทางการเมืองแบบหนึ่งที่กลุ่มควรจัดให้มีและควรดำเนินการโดยอุดมการณ์ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นผู้นำในระบบประชาธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกคุณค่า และประโยชน์ที่สมาชิกและสังคมควรได้รับ ซึ่งการรวมกลุ่มดังกล่าวจะมีคุณค่าต่อสมาชิก ซึ่งนับว่าเป็นการรวมกลุ่มในอุดมคติที่สมาชิกทุกคนจะมี

ความเท่าเทียมกัน ไม่มีการกำหนดการเป็นผู้นำผู้ตาม ทุกคนจะใช้สติปัญญาและความสามารถที่ตนมีอยู่อย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนและสังคม

(ซอลัดคา ขวัญเมือง, ๒๕๔๑) ให้ความหมายว่า กระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่บกพร่อง เป็นปัญหาควรแก้ไขโดยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จึงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าใจความต้องการของตนเองและของผู้อื่น จากการสัมผัสด้วยการปฏิบัติจนเกิดการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

(กาญจนา ไชยพันธุ์, ๒๕๔๙) ให้ความหมายว่า การที่บุคคลมารวมกันเพื่อศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มหลาย ๆ ฝ่าย ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำผู้ตาม ความคิด ฝึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีการศึกษาจากประสบการณ์ โดยผู้ศึกษาจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น

สรุปความหมาย กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลมารวมกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป เพื่อร่วมกันกระทำการศึกษาค้นหาข้อมูลตามความเป็นจริง โดยทุกคนได้รับประโยชน์ ไม่มีการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ทุกคนสามารถแสดงความคิด ความรู้สึก และการกระทำได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

(กาญจนา ไชยพันธุ์, ๒๕๔๙) กระบวนการกลุ่มต้องอาศัยทฤษฎีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีทฤษฎีดังต่อไปนี้

๑. ทฤษฎีสถาน (Field Theory) ของ Kurt Lewinในเรื่องของกลุ่ม Lewinสรุปสาระสำคัญของทฤษฎีสถานไว้ดังนี้ (วินิจ เกตุขำและคมเพชร ฉัตรศุภกุล, ๒๕๒๒)

๑. พฤติกรรมเป็นผลจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม กลุ่มไม่ได้เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นผลจากโครงสร้างที่เกิดจากการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและกันในกลุ่ม

๒. โครงสร้างของกลุ่มเกิดจากกระบวนการกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน

๓. การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยเป็นปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบการกระทำความรู้สึกและความคิด

๔. องค์ประกอบด้านปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ การกระทำ ความรู้สึก และความคิด จะก่อให้เกิดโครงสร้างของกลุ่มแต่ละครั้ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม

๕. สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากัน และพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับบุคลิกภาพของตนที่มีความแตกต่างกัน จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันของกลุ่มที่ทำงานเป็นไปด้วยดี

๒. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของ Bales โฮมาน และ ไวที (Homans & Whyte อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี และคณะ, ๒๕๒๒) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ คือ

๑. กลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์โดยการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

๒. ปฏิสัมพันธ์จะเป็นปฏิสัมพันธ์ทุก ๆ ด้าน คือ

- ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย
- ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา
- ปฏิสัมพันธ์ทางจิตใจ

๓. กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำผ่านการมีปฏิสัมพันธ์นี้ จะก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกขึ้น

๓. ทฤษฎีบุคลิกภาพของกลุ่ม (Group Syntality Theory) ของ Cattell (ทฤษฎีนี้อาศัยหลักการจากทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) (โยฮัน คันทันยูท, ๒๕๒๘) คือ กฎแห่งผล (Law of Effect) เพื่ออธิบายพฤติกรรมของกลุ่ม แนวคิดในทฤษฎีนี้ประกอบไปด้วย

๑. ลักษณะของกลุ่มประกอบด้วย

- กลุ่มแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีบุคลิกภาพเฉพาะตัว (Population Traits) ได้แก่ สติปัญญา ทักษะ บุคลิกภาพ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะในรูปเอกัตบุคคลที่รวมกันเข้าเป็นกลุ่ม การทำงานของเอกัตบุคคลที่ทำงานสอดคล้องกันเรียกว่า กลุ่ม

- กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีบุคลิกภาพเฉพาะกลุ่ม (Syntality Traits) หรือความสามารถที่กลุ่มได้รับจากสมาชิก ซึ่งจะทำให้กลุ่มมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป บุคลิกภาพของกลุ่มได้มาจากความสามารถของกลุ่มที่มีอยู่ในการกระทำของสมาชิกร่วมกัน

- กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะโครงสร้างภายในโดยเฉพาะ (Characteristic of Internal Structure) ซึ่งหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และแบบแผน หรือลักษณะในการรวมกลุ่ม เช่น มีการแสดงตำแหน่งบทบาทหน้าที่ มีการสื่อสารกันระหว่างสมาชิก

๒. พลัฏ หรือการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของกลุ่ม (Dynamics of Syntality) หมายถึง การแสดงกิจกรรมหรือความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำของสมาชิกจะมีลักษณะ ๒ ประการ คือ

- ลักษณะที่ทำให้กลุ่มรวมกันได้ (Maintenance Synergy) หมายถึง ลักษณะของความร่วมมือในการกระทำกิจกรรมของสมาชิกแต่ละกลุ่มเพื่อให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกเป็นไปได้อย่างราบรื่น และก่อให้เกิดความสามัคคี ซึ่งจะทำให้การรวมกลุ่มไม่มีการแตกแยก หรือการถอนตัวออกจากกลุ่ม

- ลักษณะที่จะทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ (Effective Synergy) หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

๔. ทฤษฎีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือ FIRO (Fundamental Interpersonal Relation Orientation) ของ Schutz ทฤษฎีนี้จะพิจารณาพฤติกรรมระหว่างสมาชิกที่พยายามปรับตัวเข้าหากัน โดยเชื่อว่าคนทุกคนจะมีลักษณะเฉพาะในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นมี ๓ ลักษณะ คือ

๑. ความต้องการมีส่วนร่วมหรือการเชื่อมโยงกับผู้อื่น (Inclusion) ได้แก่ความต้องการจะมีสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการแสดงพฤติกรรมการสนใจต่อผู้อื่น และความเป็นมิตรหรือความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดชื่อเสียง (Prestige) การเป็นที่ยอมรับนับถือ (Recognition) และความมีเกียรติ (Prestige) เป็นต้น

๒. ความต้องการในการควบคุม (Control) หมายถึง กระบวนการบุคคลตัดสินใจเพื่อจะให้อิทธิพล (Authority) มีอำนาจ (Power) หรือความต้องการจะควบคุมผู้อื่น ซึ่งอาจจะแสดงออกมาในลักษณะ คือ การควบคุมผู้อื่น

๓. ความต้องการเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น (Affection) หมายถึง ความรู้สึกและอารมณ์ส่วนตัวที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลสองคน เช่น ความรัก ความเป็นมิตร การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การสร้างความผูกพันทางอารมณ์ เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมต่อกัน

การที่บุคคลมีความสัมพันธ์กัน จะแสดงพฤติกรรมและความต้องการเฉพาะตน ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการได้รับการสนองความต้องการในวัยเด็ก ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มอาจเป็นในลักษณะที่เข้ากันได้ (Compatibility) หรือเข้ากันไม่ได้ (Incompatibility) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่สัมพันธ์กันและลักษณะในการแสดงความสัมพันธ์กันเป็นสำคัญ

๕. ทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (A Theory of Group Achievement) ผู้ที่เริ่มทฤษฎีนี้ คือ Stogdill โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในเรื่องผลผลิตหรือสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงไม่กล่าวถึงพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม แต่เน้นโครงสร้างของทฤษฎีประกอบด้วยตัวแปร ๓ ประเภท คือ

๑. การลงทุนของสมาชิกหรือตัวแปรที่สมาชิกป้อนใส่เข้าไป (Member Input) คือ การแสดงออกของสมาชิกภายในกลุ่ม รวมถึงการกระทำและการแสดงออกของสมาชิกเป็นส่วนสำคัญโดยเฉพาะในเรื่อง เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันจะมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การแสดงออก (Performance) และความคาดหวัง (Expectations)

๒. สื่อกลางของการลงทุนของสมาชิก (Mediating Variables) เมื่อสมาชิกมีการลงทุนโดยกระทำหรือมีปฏิสัมพันธ์ รวมทั้งการคาดหวังผลร่วมกันแล้ว สิ่งหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ คือ การกำหนดโครงสร้างของกลุ่มขึ้น เพื่อเป็นสื่อให้การลงทุนของสมาชิกบังเกิดผล โครงสร้างของกลุ่มประกอบด้วย โครงสร้างอย่างเป็นทางการ โครงสร้างเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิก และผลของกลุ่มหรือสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม

๖. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่ม (Exchange Theory) Thifaut and Kelley ทฤษฎีนี้เน้นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและกระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลจากการรวมกลุ่ม แนวคิดของทฤษฎีจะเป็นพื้นฐานของการทำหน้าที่ในกลุ่มได้เป็นอย่างดี แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีมี ๓ ประการ ลุกท์ (Lugt, ๑๙๗๐) คือ

๑. ในการรวมกลุ่มทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมและเกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ซึ่งเกิดจากการที่สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร หรือการแสดงพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งแสดงต่ออีกคนหนึ่ง และจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นด้วย เช่น การแสดงพฤติกรรม การกระทำหรือคำพูด

๒. การแลกเปลี่ยนพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก จะก่อให้เกิดผลของกลุ่ม (Group Outcome) ขึ้น จึงเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก (Consequences of Interaction) ซึ่งประกอบด้วยรางวัลจากการมีปฏิสัมพันธ์ เช่น ความสบายใจ ความสนุกสนาน ความอึดอ้อมใจ ความพอใจ และเห็นคุณค่าของการพยายามกระทำพฤติกรรมนั้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ

๗. ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Theory) Moreno คือ ผู้ก่อตั้งทฤษฎีและอาศัยพื้นฐานทางทฤษฎีดังนี้

๑. การกระทำและจริยธรรมหรือขอบเขตการกระทำของกลุ่มจะเกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ คือ การแสดงบทบาทจำลอง (Role Playing) หรือสังคมมิติ (Sociometric)

๘. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์นี้ สิงมัน (Sigmund Freud, ๑๙๔๓) มีแนวคิดสำคัญของทฤษฎี คือ

๑. กระบวนการทางแรงจูงใจ (Motivation Process) เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันจะต้องอาศัยแรงจูงใจเป็นรางวัล หรือผลจากการทำงานในกลุ่ม

๒. การรวมกลุ่ม (Cohesive) บุคคลจะมีโอกาสแสดงตนอย่างเปิดเผย หรือพยายามป้องกันปิดบังตนเองโดยกลวิธีในการป้องกันตน หรือพยายามปิดบังตนเองโดยกลวิธีในการวิเคราะห์ต่าง ๆ (Defense Mechanism) การใช้แนวคิดนี้ในการวิเคราะห์กลุ่ม ซึ่งให้บุคคลแสดงออกตามความเป็นจริง โดยใช้วิธีการบำบัด จะทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการกลุ่ม

สำหรับเทคนิคและวิธีการที่ใช้ในกระบวนการกลุ่มนั้น (สุรางค์ไคว์ตระกูล, ๒๕๔๑ อ้างถึงใน นิตยา วิเศษพานิช, ๒๕๔๖) ได้กล่าวถึงเทคนิคและวิธีการนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการสอน โดยใช้สรุปเป็นเทคนิค วิธีที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เกม (Game) การสอนโดยใช้เกม เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในกิจกรรม หรือสถานการณ์ ที่ผู้เล่นยินยอมตกลงกันที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งมักจะมีผล ในรูปของการแพ้ การชนะ การเล่นเกมจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ และได้ ฝึกฝนเทคนิค และทักษะที่ต้องการ รวมทั้งช่วยให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน

๒. บทบาทสมมติ (Role - Play) การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นการใช้ตัวละครที่สมมติขึ้นจาก สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่ใกล้เคียงความเป็นจริง มาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนสวม บทบาทนั้น ๆ และแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเกี่ยวกับบทบาทนั้นออกมา วิธีการนี้ช่วยให้มีโอกาสศึกษา วิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง และบทบาทสมมติยังช่วยให้เข้าใจถึง บทบาทที่ต่างไปจากตน

๓. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นการใช้กรณี หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงและใช้เป็นสื่อ ตัวอย่าง หรือเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกัน เป็นการช่วยฝึกฝนการใช้ความคิดในการ แก้ปัญหาหลาย ๆ แบบ วิธีการนี้ช่วยให้คิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน นอกจากนั้นยังช่วยให้ การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น

๔. สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการใช้สถานการณ์ที่จำลองขึ้นให้เหมือนจริง หรือใกล้เคียง กับความเป็นจริง โดยให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์ และใช้ข้อมูลในความเป็นจริงในสถานการณ์นั้น ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยที่การตัดสินใจนั้นจะ ส่งผลถึงผู้เล่นถึงลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง ในการเล่นในสถานการณ์จำลองช่วยให้ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจลึกซึ้งในองค์ประกอบที่ซับซ้อนของสภาพความเป็นจริงได้ทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ในชีวิต จริงอาจไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

๕. กลุ่มย่อย (Small Group) การใช้กลุ่มย่อยช่วยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่าง ทัวถึง รวมทั้งให้สมาชิกได้เรียนรู้จากกันและกัน คือได้เรียนรู้ความรู้สึก พฤติกรรม การปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ การเรียนรู้บทบาทหน้าที่ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจร่วมกัน ทั้งยังได้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ความรู้ ความคิด การใช้เทคนิคกลุ่มย่อยมีหลายวิธีด้วยกัน แต่ที่นิยมใช้กันมากก็คือ กลุ่มระดม สมอ ที่เรียกว่า Brainstorming Group

จากที่กล่าวมา อาจกล่าวได้ว่า เทคนิคและวิธีการใช้กระบวนการกลุ่มนั้นมีหลากหลาย ฉะนั้นในการที่ จะเลือกใช้วิธีการใด จึงควรคำนึงถึงความเหมาะสมในทุกด้าน รวมทั้งคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งด้วย

๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(วิมพิวิภา ภาสกุล, ๒๕๕๐) ทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาการใช้กิจกรรมตามทฤษฎี เฝิฐูความจริงเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐ คน ถูกเลือกมาแบบสุ่มอย่างง่าย เพื่อเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มตามทฤษฎีเฝิฐูความจริงจำนวน ๑๐ กิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบพฤติกรรมกล้า แสดงออกประเมินก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมตามทฤษฎีเฝิฐูความจริง วิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่า t - test ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

(D'Zurilla&Goldfried ,๑๙๗๑) ได้ทำการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์คือมุ่งระบุลำดับเวลาความคิดของคนที่มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมสูง กับคนที่มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมต่ำ พบว่าคนที่มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมสูงมีทักษะการแก้ปัญหา มีการเตรียมปัญหา มีการกำหนด มีการสร้างรูปแบบทักษะการแก้ปัญหา และมั่นใจตนเองในการมีความสามารถที่จะให้คำตอบสูงกว่าผู้ที่มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมต่ำ

(รัศมี เชื้อเจ็ดตน, ๒๕๓๙) ศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยโดยใช้บทบาทสมมติและเปรียบเทียบพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึก โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ และไม่ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ จำนวน ๔๖ คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติมีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในด้านการพูดมากกว่าการกระทำและการคิดและมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นหลังได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

บทที่ ๓
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การศึกษาเอกสาร (Document study)

เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุปถึงวิธีการแก้ปัญหาขาดความกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมของนักศึกษาในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ และนำไปสร้างเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมของนักเรียนในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

๒. การวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสำรวจพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมของนักเรียนในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ ภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๔๐ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามถึงพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

๑. เกณฑ์ในการวัดแบบสอบถาม

ใช้วิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ตารางที่ ๑ ค่าพฤติกรรมกรการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และระดับคะแนน

ระดับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับคะแนน
ทุกครั้ง	๕
บ่อยครั้ง	๔
บางครั้ง	๓
นาน ๆ ครั้ง	๒
แทบไม่เคย	๑

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้แปลระดับของพฤติกรรม โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดช่วงในการวัดเป็น ๕ ระดับ โดยกำหนดช่วงคะแนนในแต่ละระดับจากสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{๕ - ๑}{๕} = ๐.๘$$

จากสูตรการคำนวณ ได้แปลค่าระดับความหมายของพฤติกรรมออกเป็น ๕ ระดับ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ การแปลความหมายระดับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
ทุกครั้ง	๔.๒๑ - ๕.๐๐
บ่อยครั้ง	๓.๔๑ - ๔.๒๐
บางครั้ง	๒.๖๑ - ๓.๔๐
นาน ๆ ครั้ง	๑.๘๑ - ๒.๖๐
แทบไม่เคย	๑.๐๐ - ๑.๘๐

๒. การสร้างเครื่องมือ

สร้างเครื่องมือโดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวกับแนวคิดพฤติกรรม การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และกระบวนการกลุ่ม ในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยในครั้งนี้

โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บ ข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๒๑ คน โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามถึงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และกระบวนการกลุ่ม ได้แก่

- ๑. ด้านการพูด
- ๒. ด้านการกระทำ
- ๓. ด้านการแสดงความคิดเห็น

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย จำนวนทั้งหมด ๔๐ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนบ้านบาง สะพานน้อย จำนวนทั้งหมด ๔๐ คน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

ข้อมูลข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยเป็นคำถามแสดง ระดับความคิดเห็น ๕ ระดับ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และวิเคราะห์ด้วยอัตราร้อยละ (Percentage)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูล พฤติกรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ขาดการกล้า แสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- ๑. แจ้งการศึกษาการทำวิจัยให้กับนักเรียนในชั้นเรียนทราบ

๒. ดำเนินการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน

๓. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไว้เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

บทที่ ๔
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๓๐ คน เป็นชาย ๑๕ คน เป็นหญิง ๑๕ คน ใช้แบบสอบถาม ๓๐ ชุด และได้จำนวนแบบสอบถามคืนกลับ ๓๐ ชุด ครบทุกคน คิดเป็นร้อยละร้อย การวิจัยครั้งนี้กระทำขึ้นหลังจากการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทั้งหมดเป็นที่เรียบร้อยของภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๙ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมทั้งนักเรียนชายและหญิง จำแนกออกเป็น ๓ ด้านคือ ด้านการพูด ด้านการกระทำ ด้านการแสดงความคิดเห็น ดังนี้

ตาราง ๑ ด้านการพูด

หัวข้อ	ระดับพฤติกรรม					Σx	$\bar{x}$	ระดับพฤติกรรม
	๕	๔	๓	๒	๑			
๑. คุณพร้อมที่จะชมเชยหรือยกย่องสรรเสริญเพื่อน	๑๖	๘	๒	๒	๒	๑๒๔	๔.๑๓	บ่อยครั้ง
๒. คุณพร้อมที่จะขอร้องให้เพื่อนช่วยทำอะไรให้คุณ	๒๐	๘	๒	-	-	๑๓๘	๔.๖๐	ทุกครั้ง
๓. ถ้าเพื่อนของคุณแต่งกายด้วยชุดใหม่ ซึ่งคุณเห็นว่าสวย คุณจะบอกเขา ให้ทราบว่าเขาแต่งกายสวย	๒๐	๙	-	๑	-	๑๓๘	๔.๖๐	ทุกครั้ง
๔. ถ้าเพื่อนขอร้องให้คุณทำในสิ่งที่คุณคิดว่าเป็นการขอร้องที่ไม่มีเหตุผล สมควร คุณกล้าที่จะบอกปฏิเสธ	๒๑	๗	๑	๑	-	๑๓๘	๔.๖๐	ทุกครั้ง
๕. ถ้าเพื่อนทำอะไรเพื่อคุณ คุณจะบอกให้เขาทราบว่า คุณซาบซึ้งเพียงใด	๒๑	๗	๑	๑	-	๑๓๘	๔.๖๐	ทุกครั้ง
๖. เมื่อมีใครแสดงความไม่ยุติธรรมต่อคุณ คุณกล้าที่จะพูดบางสิ่ง ที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นกับเขา	๒๔	๕	๑	-	-	๑๔๓	๔.๗๖	ทุกครั้ง
๗. คุณกล้าที่จะถามปัญหาในชั้นเรียน	๑๘	๖	๓	๒	๑	๑๒๘	๔.๒๖	ทุกครั้ง
๘. คุณสามารถสื่อสารกับเพื่อนของคุณได้อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	๑๙	๘	๒	๑	-	๑๓๕	๔.๕๐	ทุกครั้ง
๙. เมื่ออาจารย์ให้คุณออกมาพูดหน้าชั้นเรียน คุณกล้าที่จะพูดเสียงได้อย่างปกติ ไม่เบาหรือพูดเร็วเกินไป	๑๗	๘	๓	๑	๑	๑๒๙	๔.๓๐	ทุกครั้ง
๑๐. คุณสามารถพูดเรื่องเกี่ยวกับตัวคุณเองให้เพื่อนฟังได้อย่างไม่ขวยเขิน	๑๘	๔	๔	๓	๑	๑๒๕	๔.๑๖	บ่อยครั้ง
เฉลี่ย	๑๙.๔๐	๗.๐๐	๑.๙๐	๑.๒๐	๐.๕๐	๑๓๓.๖	๔.๔๕	ทุกครั้ง

ร้อยละ	๖๔. ๖๖	๒๓. ๓๓	๖.๓ ๓	๔.๐ ๐	๑.๖ ๖			
--------	-----------	-----------	----------	----------	----------	--	--	--

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ ๑ ด้านการพูด พบว่าหลังจากใช้กระบวนการกลุ่ม นักเรียนมีพฤติกรรมกล้าที่จะพูดในระดับทุกครั้ง ที่ ๔.๔๕ โดยในหัวข้อ เมื่อมีใครแสดงความไม่ยุติธรรมต่อคุณ คุณกล้าที่จะพูดบางสิ่ง ที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นกับเขา นักเรียนกล้าพูดมากที่สุดในระดับ ทุกครั้ง ที่ ๔.๗๖ และในหัวข้อคุณพร้อมที่จะชมเชยหรือยกย่องสรรเสริญเพื่อน นักเรียนกล้าพูดในระดับ บ่อยครั้ง ที่ ๔.๑๓ โดยภาพรวมนักเรียนกล้าพูดที่ ร้อยละ ๖๔.๖๖ และไม่กล้าที่จะพูดร้อยละ ๑.๖๖

ตาราง ๒ ด้านการกระทำ

หัวข้อ	ระดับพฤติกรรม					Σx	$\bar{X}$	ระดับพฤติกรรม
	๕	๔	๓	๒	๑			
๑. ขณะที่คุณกำลังเรียนและเพื่อนร่วมห้องของคุณส่งเสียงดังมากเกินไป คุณจะขอร้องให้เขาหยุดทำเสียงดัง	๒๑	๗	๑	๑	-	๑๓๘	๔.๖ ๐	ทุกครั้ง
๒. คุณเข้าร่วมสังคมกับเพื่อน โดยไม่กลัวว่าจะทำหรือพูดในสิ่งที่ผิด ๆ	๑๖	๑๐	๒	๑	๑	๑๒๙	๔.๓ ๐	ทุกครั้ง
๓. เมื่อคุณทำงานร่วมกับเพื่อน คุณจะรู้สึกมีความเชื่อมั่นในการคิดหรือการกระทำของตนเอง	๑๗	๙	๒	๑	๑	๑๓๐	๔.๓ ๓	ทุกครั้ง
๔. เมื่อมีการทำงานร่วมกับเพื่อน คุณจะมีความกระตือรือร้น โดยไม่ต้องให้เพื่อนคอยเตือน	๑๙	๖	๓	๑	๑	๑๓๑	๔.๓ ๖	ทุกครั้ง
๕. คุณรู้สึกภูมิใจที่เพื่อนร่วมห้องยอมรับความสามารถและข้อจำกัด ของคุณ	๒๒	๖	๑	๑	-	๑๓๙	๔.๖ ๓	ทุกครั้ง
๖. คุณสามารถแสดงความรู้สึกยอมรับและนับถือ เมื่อเพื่อนของคุณทำงานประสบความสำเร็จได้อย่างไม่ขวยเขิน	๒๔	๔	๑	๑	-	๑๔๑	๔.๗ ๐	ทุกครั้ง
๗. เมื่อมีใครพูดอะไรกับคุณ คุณกล้าสบตาผู้สนทนา	๑๗	๘	๒	๒	๑	๑๒๘	๔.๒ ๖	ทุกครั้ง
๘. การกล้าท้าทายผู้อื่นก่อน เป็นเรื่องที่คุณทำได้อย่างลำบากใจ	๑๙	๘	๒	๑	-	๑๓๕	๔.๕ ๐	ทุกครั้ง
๙. คุณกล้าที่จะเป็นผู้นำกลุ่มในการอภิปราย	๑๗	๘	๒	๒	๑	๑๒๘	๔.๒ ๖	ทุกครั้ง
๑๐. การได้ทำงานกับเพื่อน ทำให้ปฏิสัมพันธ์ด้านความรู้สึก ความคิดและการกระทำ กับเพื่อนมีการพัฒนาขึ้น	๑๙	๘	๒	๑	-	๑๓๕	๔.๕ ๐	ทุกครั้ง
เฉลี่ย	๑๙. ๑๐	๗.๔ ๐	๑.๘ ๐	๑.๒ ๐	๐.๕ ๐	๑๓๓ ๔	๔.๔ ๔	ทุกครั้ง
ร้อยละ	๖๓. ๖๖	๒๔. ๖๖	๖.๐ ๐	๔.๐ ๐	๑.๖ ๖			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ ๒ ด้านการกระทำ พบว่าหลังจากใช้กระบวนการกลุ่ม นักเรียนมีพฤติกรรมกล้าที่จะกระทำในระดับทุกครั้ง ที่ ๔.๔๔ โดยในหัวข้อ คุณสามารถแสดงความรู้สึกรับและนับถือ เมื่อเพื่อนของคุณทำงานประสบความสำเร็จได้อย่างไม่ขวยเขิน นักเรียนกล้าที่จะแสดงออก มากที่สุดในระดับ ทุกครั้ง ที่ ๔.๗๐ โดยภาพรวมนักเรียนกล้าที่จะกระทำการแสดงออกที่ ร้อยละ ๖๓.๖๖ และไม่กล้าที่จะกระทำการแสดงออก ที่ร้อยละ ๑.๖๖

ตาราง ๓ ด้านการแสดงความคิดเห็น

หัวข้อ	ระดับพฤติกรรม							ระดับ พฤติ กรรม
	๕	๔	๓	๒	๑			
๑. คุณชอบแสดงความคิดเห็น	๑๔	๑๐	๓	๒	๑	๑๒๔	๔.๑ ๓	บ่อย ครั้ง
๒. เมื่อมีการอภิปรายในชั้นเรียน คุณจะแสดงความคิดเห็นของคุณอย่างอิสระ	๑๕	๑๐	๒	๒	๑	๑๒๖	๔.๒ ๐	บ่อย ครั้ง
๓. คุณกล้าแสดงความรู้สึกไม่สบายใจ หรือไม่เห็นด้วย กับบุคคลอื่น	๑๘	๘	๒	๒	-	๑๓๒	๔.๔ ๐	ทุก ครั้ง
๔. คุณมีความมั่นใจในข้อคิดเห็นของคุณ แม้เพื่อนในกลุ่มจะไม่เห็นด้วย	๑๖	๑๐	๒	๒	-	๑๓๐	๔.๓ ๓	ทุก ครั้ง
๕. การทำงานเป็นกลุ่มทำให้คุณรู้สึกมีความคิดสร้างสรรค์	๒๒	๔	๒	๒	-	๑๓๖	๔.๕ ๓	ทุก ครั้ง
๖. เมื่อร่วมกันอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียน คุณกล้าวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นของคนอื่น	๑๙	๗	๒	๒	-	๑๓๓	๔.๔ ๓	ทุก ครั้ง
๗. ขณะที่คุณกำลังเข้าอภิปรายกลุ่ม อาจารย์ได้พูดสิ่งที่คุณคิดว่าไม่เป็นความจริง คุณจะท้วงต่ออาจารย์	๑๖	๙	๒	๒	๑	๑๒๗	๔.๒ ๓	ทุก ครั้ง
๘. การได้ร่วมทำงานหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนทำให้คุณมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน	๒๒	๕	๒	๑	-	๑๓๘	๔.๖ ๐	ทุก ครั้ง
เฉลี่ย	๑๗. ๗๕	๗.๘ ๗	๒.๑ ๒	๑.๘ ๗	๐.๓ ๗	๑๐๔ ๖	๔.๓ ๕	ทุก ครั้ง
ร้อยละ	๕๙. ๑๖	๒๖. ๒๓	๗.๐ ๖	๖.๒ ๓	๑.๒ ๓			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ ๓ ด้านการแสดงความคิดเห็น พบว่าหลังจากใช้กระบวนการกลุ่ม นักเรียนมีพฤติกรรมกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในระดับทุกครั้ง ที่ ๔.๓๕ โดยในหัวข้อ การได้ร่วมทำงานหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนทำให้คุณมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนนักเรียนกล้าที่จะแสดงออกด้านการแสดงความคิดเห็น มากที่สุดในระดับ ทุกครั้ง ที่ ๔.๖๐ และในหัวข้อคุณชอบแสดงความคิดเห็น น้อยที่สุดในระดับบ่อยครั้ง ที่ ๔.๑๓ โดยภาพรวมนักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ที่ ร้อยละ ๕๙.๑๖ และไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ที่ร้อยละ ๑.๒๓

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง การแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนรายวิชานาฏศิลป์โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนประชากรทั้งหมด ๓๘ คน กลุ่มตัวอย่าง ๓๐ คน โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาการใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ ๒. เพื่อเปรียบเทียบผลของกระบวนการกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ ก่อนการใช้กระบวนการกลุ่มและหลังการใช้กระบวนการกลุ่มโดยใช้เครื่องมือ แบบสอบถามความคิดเห็นระดับพฤติกรรม ของผู้เรียนหลังจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการกลุ่ม และใช้สถิติค่าเฉลี่ยกับร้อยละ

ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

การแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนรายวิชานาฏศิลป์โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑. ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มนักเรียนมีความกล้าแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมในการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านการพูด ระดับพฤติกรรม ที่ ๔.๔๕ ระดับทุกครั้ง ด้านการกระทำ ระดับพฤติกรรม ที่ ๔.๔๔ ระดับทุกครั้ง และด้านการแสดงความคิดเห็น ระดับพฤติกรรม ที่ ๔.๓๕

๒. ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มนักเรียนมีความกล้าแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมในการเรียนรู้เปรียบเทียบก่อนการใช้กระบวนการกลุ่มทั้ง ๓ ด้าน พบว่า ด้านการพูด นักเรียนมีระดับพฤติกรรมดีขึ้นที่ร้อยละ ๖๔.๖๖ ด้านการกระทำ ที่ร้อยละ ๖๓.๖๖ ด้านการแสดงความคิดเห็นที่ร้อยละ ๕๙.๑๖

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนรายวิชานาฏศิลป์โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในการเรียนรู้ ซึ่งศึกษาโดยการสังเกตและสอบถามนักเรียนพบว่าสาเหตุของการที่ให้นักเรียนไม่กล้าแสดงออกในชั้นเรียนนั้นเกิดจากความขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ด้วยกลัวว่าความคิดเห็นนั้นจะผิด หรือถูก ตรงประเด็นที่จะแสดงความคิดเห็นหรือไม่ อีกทั้งยังขาดความรู้ที่จะแสดงออก รวมทั้งความประหม่าในการพูด กลัวจะถูกเพื่อนและครูหยอกล้อหรือตำหนิ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ให้มีการฝึกปฏิบัติการพูด การกระทำ และการแสดงความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อพัฒนาให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออก โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา และมีการจัดให้นักเรียนได้มีการแสดงออกให้มากยิ่งขึ้นในโอกาสที่มีเวลาว่าง เพื่อให้นักเรียนปรับตัวในความมั่นใจในการแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรม โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ถ่ายทอดและร่วมฝึกปฏิบัติ นอกเหนือจากการสอนในชั้นเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมพบว่านักเรียนมีพัฒนาการ มีความมั่นใจในการแสดงออกที่เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้เป็นการสร้างความสัมพันธ์

ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดี มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นศิลปินผู้นุรักษ์ อันเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติต่อไป

ประโยชน์ของการวิจัย

๑. นักเรียนมีวินัยในการเรียน เห็นความสำคัญของการแสดงออก การฝึกฝนและการพัฒนาตนเอง เพื่อความกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ
๒. ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางการเรียนการสอนนาฏศิลป์
๓. สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ตามเวลา โอกาส และสถานที่
๔. ได้รับความสามัคคีในกลุ่มของการทำงานร่วมกัน

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

คำชี้แจง :

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียน เรื่องการแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน รายวิชานาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการกลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมขาดการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ ๒ การศึกษาพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอความร่วมมือท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ต่อโรงเรียนและข้อมูลดังกล่าวไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อนักเรียน ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือนมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

**ตอนที่ ๒ การศึกษาพฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน โดยใช้
กระบวนการกลุ่ม**

โปรดตอบทุก ๆ ข้อ ลงในกระดาษคำตอบและในกรณีที่คุณยังไม่ได้อ่านคำถามนี้กับท่าน ให้
ท่านสมมติว่าถ้าสถานการณ์นั้นเกิดขึ้นกับท่าน ท่านจะมีความรู้สึกหรือปฏิบัติอย่างไร

พฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (ด้านการพูด)

หัวข้อ	ระดับพฤติกรรม				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. คุณพร้อมที่จะชมเชยหรือยกย่องสรรเสริญเพื่อน					
๒. คุณพร้อมที่จะขอร้องให้เพื่อนช่วยทำอะไรให้คุณ					
๓. ถ้าเพื่อนของคุณแต่งกายด้วยชุดใหม่ ซึ่งคุณเห็นว่าสวย คุณจะบอกเขาให้ทราบว่าเขาแต่งกายสวย					
๔. ถ้าเพื่อนขอร้องให้คุณทำในสิ่งที่คุณคิดว่าเป็นการขอร้องที่ไม่มีเหตุผลสมควร คุณกล้าที่จะบอกปฏิเสธ					
๕. ถ้าเพื่อนทำอะไรเพื่อคุณ คุณจะบอกให้เขาทราบว่าขอบคุณซึ่งเพียงใด					
๖. เมื่อมีใครแสดงความไม่ยุติธรรมต่อคุณ คุณกล้าที่จะพูดบางสิ่งเกี่ยวกับเรื่องนั้นกับเขา					
๗. คุณกล้าที่จะถามปัญหาในชั้นเรียน					
๘. คุณสามารถสื่อสารกับเพื่อนของคุณได้อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา					
๙. เมื่ออาจารย์ให้คุณออกมาพูดหน้าชั้นเรียน คุณกล้าที่จะพูดเสียงได้อย่างปกติ ไม่เบาหรือพูดเร็วเกินไป					
๑๐. คุณสามารถพูดเรื่องเกี่ยวกับตัวคุณเองให้เพื่อนฟังได้อย่างไม่ขวยเขิน					

พฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (ด้านการกระทำ)

หัวข้อ	ระดับพฤติกรรม				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ขณะที่คุณกำลังเรียนและเพื่อร่วมห้องของคุณส่งเสียงดังมากเกินไป คุณจะขอร้องให้เขาหยุดทำเสียงดัง					
๒. คุณเข้าร่วมสังคมกับเพื่อน โดยไม่กลัวว่าจะทำหรือพูดในสิ่งที่ผิด ๆ					
๓. เมื่อคุณทำงานร่วมกับเพื่อน คุณจะรู้สึกมีความเชื่อมั่นในการคิดหรือการกระทำของตนเอง					
๔. เมื่อมีการทำงานร่วมกับเพื่อน คุณจะมีความกระตือรือร้น โดยไม่ต้องให้เพื่อนคอยเตือน					

๕. คุณรู้สึกภูมิใจที่เพื่อนร่วมห้องยอมรับความสามารถและข้อจำกัด ของคุณ					
๖. คุณสามารถแสดงความรู้สึกยอมรับและนับถือ เมื่อเพื่อนของคุณทำงานประสบความสำเร็จได้อย่างไม่ขวยเขิน					
๗. เมื่อมีใครพูดอะไรกับคุณ คุณกล้าสบตาผู้สนทนา					
๘. การกล้าท้าทายผู้อื่นก่อน เป็นเรื่องที่คุณทำได้อย่างลำบากใจ					
๙. คุณกล้าที่จะเป็นผู้นำกลุ่มในการอภิปราย					
๑๐. การได้ทำงานกับเพื่อน ทำให้ปฏิสัมพันธ์ด้านความรู้สึก ความคิดและการกระทำ กับเพื่อนมีการพัฒนาขึ้น					

พฤติกรรมขาดความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (ด้านการแสดงความคิดเห็น)

หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. คุณชอบแสดงความคิดเห็น					
๒. เมื่อมีการอภิปรายในชั้นเรียน คุณจะแสดงความคิดเห็นของคุณอย่างอิสระ					
๓. คุณกล้าแสดงความรู้สึกไม่สบายใจ หรือไม่เห็นด้วยกับ บุคคลอื่น					
๔. คุณมีความมั่นใจในข้อคิดเห็นของคุณ แม้เพื่อนในกลุ่มจะไม่เห็นด้วย					
๕. การทำงานเป็นกลุ่มทำให้คุณรู้สึกมีความคิดสร้างสรรค์					
๖. เมื่อร่วมกันอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียน คุณกล้าวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นของคนอื่น					
๗. ขณะที่คุณกำลังเข้าอภิปรายกลุ่ม อาจารย์ได้พูดสิ่งที่คุณคิดว่าไม่เป็นความจริง คุณจะท้วงต่ออาจารย์					
๘. การได้ร่วมทำงานหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนทำให้คุณมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (๒๕๔๔). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.

_____. (๒๕๔๕). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมฯ.

_____. (๒๕๔๕). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพฯ : กรมฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๔๔). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ :
กระทรวงฯ.

คมเพชร ฉัตรศุภกิล. (๒๕๓๐). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จรรยาศรี วีระวานิช. การสอนและการจัดการแสดง. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๖.

จำเนียร ศิลปะวานิช. (๒๕๓๘). หลักและวิธีสอน. กรุงเทพฯ : เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.

ชะลูด นิ่มเสมอ. องค์ประกอบศิลป์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒.

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. การวิจัยทางศิลปะ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.